

INTERPRETATIERICHTLIJN OVER DE TOEPASSING VAN DE CATCH-ALL BEPALING (ART. 8, §2 WAPENHANDELDECREET)

1. Te stellen vragen

a. VRAGEN OVER HET GOED ALS GOED OP ZICH

1. Zijn de goederen als dusdanig ontworpen of aangepast om ernstige schade toe te brengen aan personen of goederen en om als middel tot geweldpleging ingezet te worden in een gewapend conflict of een soortgelijke situatie van geweld?

JA, catch-all van toepassing;
NEE, ga naar vraag 2.

2. Werd er bij het ontwerp of de aanpassing van de goederen rekening mee gehouden dat de betreffende goederen ernstige schade kunnen toebrengen aan personen of goederen en dat deze als middel tot geweldpleging ingezet kunnen worden in een gewapend conflict of een soortgelijke situatie van geweld?

JA, catch-all van toepassing;
NEE, ga naar vraag 3.

3. Ondanks de niet-toepasselijkheid van 1 en 2, kunnen de goederen ernstige schade toebrengen aan personen of goederen en als middel tot geweldpleging ingezet worden in een gewapend conflict of een soortgelijke situatie van geweld?

JA, catch-all van toepassing;
NEE, ga naar vraag 4.

b. VRAGEN OVER HET GOED ALS ONDERDEEL VAN EEN GROTER GEHEEL

4. Kunnen de goederen ingebouwd worden en functioneel zijn in een groter geheel dat ernstige schade kan toebrengen aan personen of goederen en dat als middel tot geweldpleging ingezet kan worden in een gewapend conflict of een soortgelijke situatie van geweld?

JA, ga naar vraag 5;
NEE, ga naar vraag 7.

5. Zijn de goederen “noodzakelijk of van wezenlijk belang” voor de capabiliteit van dat groter geheel om ernstige schade te kunnen toebrengen aan personen of goederen en om als middel tot geweldpleging ingezet te kunnen worden in een gewapend conflict of een soortgelijke situatie van geweld?

JA, catch-all van toepassing;
NEE, ga naar vraag 6.

6. Faciliteren de goederen in belangrijke mate het gebruik van dat groter geheel om ernstige schade toe te brengen aan personen of goederen en daarmee als middel tot geweldpleging ingezet te worden in een gewapend conflict of een soortgelijke situatie van geweld?

JA, catch-all van toepassing;
NEE, ga naar vraag 7.

c. VRAGEN OVER HET GOED ALS TOEBEHOREN BIJ OF HULPSTUK VAN EEN ANDER GOED

7. Zijn de goederen “noodzakelijk of van wezenlijk belang” voor de capabiliteit van andere goederen, substanties of organismen om ernstige schade te kunnen toebrengen aan personen of goederen en als middel tot geweldpleging ingezet te kunnen worden in een gewapend conflict of een soortgelijke situatie van geweld?

JA, catch-all van toepassing;
NEE, ga naar vraag 8.

8. Faciliteren de goederen in belangrijke mate het gebruik van andere goederen, substanties of organismen om ernstige schade toe te brengen aan personen of goederen en daarmee als middel tot geweldpleging ingezet te worden in een gewapend conflict of een soortgelijke situatie van geweld?

JA, catch-all van toepassing;
NEE, catch-all niet van toepassing.

2. Toelichting bij gebruikte begrippen

1. Het criterium “als middel tot geweldpleging ingezet kunnen worden in een gewapend conflict of een soortgelijke situatie van geweld” vereist een direct link tussen het betreffende goed en de inzet als gewelddmiddel. Anders gezegd moet het betreffende goed op de een of de andere manier deel uitmaken van het gewelddmiddel. Dit geldt zowel voor het betreffende goed als onderdeel van een groter geheel als voor het betreffende goed als toebehoren of hulpstuk bij een ander goed. De directe link vereist echter niet dat het goed fysisch moet vastgehecht zijn aan of geïntegreerd zijn in het goed dat het geweld daadwerkelijk aanricht en de schade toebrengt. Een goed kan dus toch als “inzetbaar als gewelddmiddel” beschouwd worden als het op een andere dan fysische manier verbonden is aan het goed dat het geweld daadwerkelijk aanricht en de schade toebrengt. Het criterium maakt in die zin wel duidelijk dat het hier niet gaat over productie-, test- of onderzoeksapparatuur en onderdelen daarvan.
2. De notie “gewapend conflict” wordt verstaan in zijn juridische betekenis, op basis van de relevante bepalingen in de Geneefse Conventies en de Aanvullende Protocollen. Een “soortgelijke situatie van geweld” veronderstelt de betrokkenheid van de geregelde strijdkrachten, de binnenlandse veiligheidsdienst of vergelijkbare eenheden in een land en omvat niet aanslagen, rellen en andere sporadisch voorkomende daden van geweld.
3. In vraag 4 wordt onder “ingebouwd worden en functioneel zijn” verstaan dat het betreffend goed een functie kan hebben in een ander goed dat ernstige schade kan toebrengen aan personen of goederen en dat als middel tot geweldpleging ingezet kan worden in een gewapend conflict of een soortgelijke situatie van geweld.

Dit maakt ook duidelijk dat de basisstoffen waaruit het groter geheel vervaardigd wordt hier niet (noodzakelijk) als “onderdelen” beschouwd worden.

4. In vraag 5 en 7 wordt onder “noodzakelijk of van wezenlijk belang” het volgende verstaan:
 - de aard en betekenis van het betreffende goed t.a.v. het groter geheel waarvan het betreffende goed deel uitmaakt of t.a.v. het goed waarbij het betreffende goed een toebehoren of hulpstuk is, is substantieel;
OF
 - het betreffende goed is in het bijzonder verantwoordelijk voor de mogelijkheid van het groter geheel waarvan het betreffende goed deel uitmaakt of van het goed waarbij het betreffende goed een toebehoren of hulpstuk is om ernstige schade toe te brengen aan personen of goederen en als middel tot geweldpleging ingezet te worden.

3. Bijkomende overwegingen

1. Bij de analyse kan rekening gehouden worden met de eenvoudige verkrijgbaarheid en het overheersend civiele gebruik van de betreffende goederen. Daarbij moet dan nagegaan worden of de betreffende goederen:
 - eenvoudig voor industriële actoren verkrijgbaar zijn doordat ze zonder beperkingen uit voorraad of uit catalogus verkocht worden en ontworpen zijn voor installatie door de gebruiker zonder wezenlijke ondersteuning van de leverancier;
 - voor civiele toepassingen ontworpen zijn en daar overheersend voor gebruikt worden; en
 - in het merendeel van de lidstaten van het Wassenaar Arrangement zonder beperkingen kunnen overgedragen en uitgevoerd worden.

Bij de analyse of het betreffende goed “noodzakelijk of van wezenlijk belang” is voor de capabiliteit van het groter geheel waarvan het betreffende goed deel uitmaakt of van het goed waarbij het betreffende goed een toebehoren of hulpstuk is om ernstige schade te kunnen toebrengen aan personen of goederen en als middel tot geweldpleging ingezet te kunnen worden in een gewapend conflict of een soortgelijke situatie van geweld, kan er rekening mee gehouden worden dat het betreffende goed eenvoudig vervangbaar is door een ander goed dat volgens dezelfde parameters eenvoudig verkrijgbaar is en overheersend civiel gebruik kent.

De eenvoudige verkrijgbaarheid en het overheersend civiele gebruik van de betreffende goederen is wel geen absolute uitzonderingsregel. Als voor een bepaald goed het antwoord op vraag 1, 2, 3, 6, 7 of 8 positief is mag in geen van de bovenstaande gevallen de eenvoudige verkrijgbaarheid en het overheersend civiele gebruik van dat goed automatisch leiden tot de algemene niet-toepassing van de catch-all. In dergelijke gevallen moet bekeken worden in hoeverre in de toepassing van de catch-all een onderscheid kan gemaakt worden tussen uitvoer van de betreffende goederen in het kader van een project met duidelijk civiel eindgebruik en uitvoer van de betreffende goederen in het kader van een project met een operationeel militair eindgebruik, i.e. met het oog op de daadwerkelijke inzet in een gewapend conflict. Als dergelijk onderscheid mogelijk is, kan in een procedure van schriftelijke bevestiging een bevestiging toegekend worden die stelt dat de definitie van “ander voor militair gebruik dienstig materiaal” niet op de betreffende goederen van toepassing is, tenzij de goederen worden uit- of doorgevoerd voor operationeel militair eindgebruik, i.e. met het oog op de daadwerkelijke inzet in een gewapend conflict. Let, wel, dat betekent logischerwijze niet dat in dergelijk geval enkel een vergunning nodig is voor rechtstreekse uit- en doorvoer naar een operationele militaire eindgebruiker. Ook als de goederen in kwestie worden uitgevoerd naar een bedrijf met het oog op integratie in of gebruik met goederen die uiteindelijk bestemd zijn voor operationeel militair eindgebruik is dan een vergunning nodig.

2. Bij de analyse kan eveneens rekening gehouden worden met de eventuele behandeling – in het verleden, heden of toekomst – van de betreffende goederen binnen de internationale fora over uitvoer van wapens, militair materiaal en producten voor tweërlei gebruik. Een beslissing binnen een internationaal forum om het betreffende goed niet te controleren wordt al dan niet in aanmerking genomen, afhankelijk van de beweegredenen die tot de beslissing hebben geleid.

4. Duiding bij wijzigingen in het kader van de optimalisatie van het Wapenhandeldecreet

De bovenstaande donkergrijze tekst werd toegevoegd in uitvoering van het engagement om na te gaan “in hoeverre nuancering noodzakelijk is van de toepassingsmodaliteiten in de [...] administratieve interpretatierichtlijn over de toepassing van de catch-all bepaling [in het Wapenhandeldecreet]” in de conceptnota van 27 november 2015 over de optimalisatie van het Wapenhandeldecreet,.

De verdere toelichting bij het criterium “als middel tot geweldpleging ingezet kunnen worden” werd louter opgenomen om de oorspronkelijke intentie van deze tekst verder te verduidelijken, net als de toelichting bij het element “ingebouwd worden”.

De verdere toelichting bij het criterium “inzetbaarheid in een gewapend conflict of een soortgelijke situatie van geweld” werd opgenomen om te verduidelijken wat dergelijke situatie inhoudt en dat het

altijd moet gaan over gebruik voor militaire of paramilitaire doeleinden. Daarvoor werd teruggegrepen naar de internationale regelgeving over gewapende conflicten.

De verdere toelichting bij de eenvoudige verkrijgbaarheid en het overheersend civiel gebruik van de goederen volgde op de conclusie dat de eenvoudige verkrijgbaarheid en het overheersend civiele gebruik van goederen die wel aan catch-all definitie voldoen geen absolute uitzonderingsregel kan vormen en dat, waar mogelijk en relevant, beslist moet kunnen worden om de goederen weliswaar onder de catch-all controle te plaatsen, maar alleen als de uitvoer kadert binnen operationeel militair eindgebruik.